

ΘΕΜΑ 3^ο

ΚΕΙΜΕΝΟ (Ξενοφώντος, Ελληνικά, 4,8,1-3)

Καὶ ὁ μὲν δὴ κατὰ γῆν πόλεμος οὕτως ἐπολεμεῖτο. ἐν ᾧ δὲ πάντα ταῦτα ἐπράττετο, τὰ κατὰ θάλατταν αὖ καὶ τὰς πρὸς θαλάττη πόλεις γενόμενα διηγήσομαι, καὶ τῶν πράξεων τὰς μὲν ἀξιωματικόνους γράψω, τὰς δὲ μὴ ἀξίας λόγου παρήσω. πρῶτον μὲν τοίνυν Φαρνάβαζος καὶ Κόνων, ἐπεὶ ἐνίκησαν τοὺς Λακεδαιμονίους τῇ ναυμαχίᾳ, περιπλέοντες καὶ τὰς νήσους καὶ πρὸς τὰς ἐπιθαλαττιδίας πόλεις τοὺς τε Λακωνικοὺς ἀρμοστὰς ἐξήλαυνον καὶ παρεμυθοῦντο τὰς πόλεις ὡς οὕτε ἀκροπόλεις ἐντειχίσαιεν ἐάσοιεν τε αὐτονόμους. οἱ δ' ἀκούοντες ταῦτα ἤδοντό τε καὶ ἐπήνουν καὶ ξένια προθύμως ἔπεμπον τῷ Φαρναβάζῳ. καὶ γὰρ ὁ Κόνων τὸν Φαρνάβαζον ἐδίδασκεν ὡς οὕτω μὲν ποιοῦντι πᾶσαι αὐτῷ αἱ πόλεις φίλια ἔσονται, εἰ δὲ δουλοῦσθαι βουλόμενος φανερός ἔσοιτο, ἔλεγεν ὡς μία ἐκάστη πολλὰ πράγματα ἱκανῆ εἶη παρέχειν καὶ κίνδυνος εἶη μὴ καὶ οἱ Ἕλληνας, εἰ ταῦτα αἴσθονται, συσταίεν.

ΣΧΟΛΙΑ

- 1. ταῦτα ἐπράττετο:** αττική σύνταξη. **τὰ...γενόμενα:** ἐναρθρη μετοχή αντικείμενο στο 'διηγήσομαι'. **κατὰ θάλατταν:** εμπρόθετος προσδιορισμός του τόπου, ο οποίος ὁμως ἐπειδὴ βρίσκεται ἀνάμεσα σε ἄρθρο καὶ μετοχή εἶναι καὶ σε θέση επιθετικού προσδιορισμοῦ.
- 2. καὶ τὰς...πόλεις:** ὁ 'καί' συνδέει τὸ οὐσιαστικό καὶ τὴν προηγούμενη πρόθεση 'κατὰ' μαζί με τὸ ἄρθρο, 'καὶ <κατὰ> τὰς πόλεις', 'θα διηγηθῶ αὐτὰ που συνέβησαν στὴν θάλασσα, καὶ αὐτὰ που συνέβησαν στις πόλεις'. **πρὸς θαλάττη:** εμπρόθετος προσδιορισμός του τόπου. **τῶν πράξεων:** γενική διαιρετική. **τὰς μὲν ἀξιωματικόνους:** <πράξεις> αντικείμενο στο 'γράψω'.
- 4. τῇ ναυμαχίᾳ:** δοτική του τρόπου. **περιπλέοντες:** τροπική μετοχή. **τὰς νήσους:** τὰ ρήματα κινήσεως δὲν εἶναι 'μεταβατικά', ὁπότε ἡ αιτιατική δὲν εἶναι 'αντικείμενο', ἀλλὰ ἐπιρρηματική που δείχνει τὴν κίνηση σε τόπο. **καὶ πρὸς τὰς...πόλεις:** ὁ 'καί' συνδέει μὴ αιτιατική τόπου με ἓνα εμπρόθετο προσδιορισμό τόπου. **ἐπιθαλαττιδίας:** 'πόλεις οἱ ὁποῖες βρίσκονταν δίπλα στὴν θάλασσα'.
- 5. παρεμυθοῦντο τὰς πόλεις:** 'παραμυθεῖμαι τινά ὅτι = καθησυχάζω κάποιον λέγοντάς του ὅτι'. **ὡς οὕτε...ἐντειχίσαιεν:** εἰδική πρόταση ὡς δεύτερο αντικείμενο στο 'παραμυθεῖμαι'. Οἱ εἰδικές προτάσεις εἶναι ἐξ ὀρισμοῦ προτάσεις του Πλαγίου λόγου. Ὅταν ἐξαρτώνται ἀπὸ ρῆμα ἱστορικού χρόνου, ὅπως ἐδῶ, συνήθως (ὄχι πάντοτε) ἡ ἐγκλισή τους εἶναι ἡ Εὐκτική.
- 6. ἐάσοιεν τε αὐτονόμους:** ὁ σύνδεσμος 'τε' ἐνώνει δύο εἰδικές προτάσεις με Εὐκτική γιὰ τὸν ἴδιο λόγο, '<καὶ ὡς> ἐάσοιεν <τὰς πόλεις> αὐτονόμους'. **ἀκούοντες:** αιτιολογική μετοχή.
- 7. ξένια:** 'δῶρα φιλοξενίας', αντικείμενο. **ὡς...ἔσοιτο:** Εἰδική πρόταση αντικείμενο με Εὐκτική με ἐξάρτηση ἀπὸ ἱστορικό χρόνο.
- 8. ποιοῦντι:** συνημμένη μτχ. ἀπὸ το 'αὐτῷ', υποθετική μτχ. **αὐτῷ:** δοτική χαριστική. **εἰ δὲ...ἔσοιτο:** υποθετική πρόταση με ἀπόδοση τις δύο εἰδικές προτάσεις 'ὡς...εἶη...καὶ...εἶη', καὶ γι' αὐτὸν τὸν λόγο εἶναι πλάγιος. Ἡ Εὐκτική σε ὑπόθεση καὶ ἀπόδοση βρίσκονται λόγῳ του ἱστορικού χρόνου ἐξάρτησης 'ἔλεγεν', καὶ γι' αὐτὸ εἶναι μόνο κατ' εἰκασίαν ἡ εὕρεση του εἴδους. Το πλέον φυσιολογικό ἐν προκειμένῳ εἶναι νὰ πρόκειται γιὰ τὸ 'πραγματικό', 'εἰ φανερός ἔσει βουλόμενος δουλοῦσθαι, ἐκάστη πράγματα παρέχειν ἱκανῆ ἐστὶ...καὶ κίνδυνός ἐστὶ...'. **δουλοῦσθαι:** αντικείμενο στο 'βουλόμενος'. **βουλόμενος:** κατηγορηματική μετοχή.

9. ὡς...εἶη καὶ...εἶη: δύο ειδικές προτάσεις αντικείμενα στο 'ἔλεγεν', αλλά και αποδόσεις της προηγούμενης υποθετικής. Οι Ευκτικές λόγω εξαρτήσεως από Ιστορικό χρόνο. **μία ἐκάστη:** <πόλις>. **πράγματα:** αντικείμενο στο 'παρέχειν', 'πράγματα παρέχω τινί = δημιουργώ δυσκολίες σε κάποιον'. **ἰκανὴ εἶη παρέχειν:** 'ἰκανός εἰμι + απαρέμφατο = ἔχω τὴν ἰκανότητα να..', όπου το απαρέμφατο είναι επιρρηματικό της 'αναφοράς', όχι 'αντικείμενο'. **μὴ καὶ οἱ Ἕλληνες...συσταῖεν:** ενδοιαστική πρόταση με Ευκτική λόγω εξάρτησης από Ιστορικό χρόνο 'ἔλεγεν'. Λειτουργεί ως υποκείμενο στην απρόσωπη έκφραση 'κίνδυνος εἶη'.

10. εἰ ταῦτα αἴσθονται: υποθετική πρόταση με απόδοση το 'κίνδυνος εἶη'. Η Ευκτική στην υπόθεση επίσης λόγω εξάρτησης από ιστορικό χρόνο. Το πλέον πιθανό είδος υποθετικού λόγου το 'προσδοκώμενο', 'ἦν οἱ Ἕλληνες αἴσθονται ταῦτα, κίνδυνος ἐστὶ μὴ συστῶσι'.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Και οι πολεμικές επιχειρήσεις στην ξηρά έτσι εξελίσσονταν. Και ενώ όλα αυτά συνέβαιναν, όσα έγιναν στην θάλασσα και στις πόλεις που ήσαν κοντά στην θάλασσα, θα διηγηθώ, και από όλες τις ενέργειες τις πιο άξιες αναφοράς θα καταγράψω, ενώ αυτές που είναι ανάξιες για να λεχθούν θα τις παραλείψω. Πρώτον λοιπόν ο Φαρνάβαζος και ο Κόνων, αφού νίκησαν τους Λακεδαιμόνιους με ναυμαχία, με το να πλέουν με τα πλοία τους γύρω από τα νησιά, αλλά και με κατεύθυνση τις πόλεις εκείνες που βρίσκονταν κοντά σε θάλασσα, έδιωχναν τους επιτρόπους των Λακεδαιμονίων, και καθησύχαζαν τις πόλεις εκείνες λέγοντάς τους ότι ούτε θα σήκωναν τείχη στις ακροπόλεις τους, και ότι θα τους άφηναν ανεξάρτητους. Εκείνοι τώρα επειδή άκουγαν αυτά, χαιρόντουσαν και τα ενέκριναν, και έστελναν με χαρά δώρα φιλοξενίας στον Φαρνάβαζο. Όμως ο Κόνων συμβούλευε τον Φαρνάβαζο ότι αν έκανε κάτι τέτοιο, όλες οι πόλεις θα του γίνονταν σύμμαχοι, ενώ αντιθέτως αν γινόταν φανερός ότι ήθελε να τις υποδουλώσει, του έλεγε ότι κάθε μία απ' αυτές τις πόλεις έχει την ικανότητα να του δημιουργήσει πολλά προβλήματα, και υπάρχει ο κίνδυνος μήπως και οι υπόλοιποι Έλληνες, αν αντιληφθούν αυτά τα γεγονότα, συνενωθούν μεταξύ τους.